

SVENLJUNGA
KOMMUN

plan
policy
program
regel
riktlinje

rutin

rutin för hantering av skyddsvärda träd

strategi
taxa

Beslutat av: Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutandedatum: 2015-06-11 § 73

Ansvarig: Naturvårdshandläggare

Revideras: Vid behov

Följas upp: Årligen

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syftet med rutinen för skyddsvärda träd.....	3
Kommunala riktlinjer	3
Träd i miljöbalken.....	3
Den kommunala rutinen och trädvårdsplanen för skyddsvärda träd	4
Vad är ett skyddsvärt träd?	4
Svenljunga kommuns "Trädprinciper":.....	4
Skyddsvärda träd är alltid ett allmänt intresse	5
Var finns de skyddsvärda träden?	5
Ansvarsområden	5
Naturvårdshandläggare	5
Gatuchef	6
Miljöhandläggare	6
Planarkitekt	6
Exploateringsingenjörer och utvecklingsingenjörer	6
Skyddsvärda träd på kommunens mark.....	7
Detaljplaner	7
Klagomål och önskemål.....	7
Exploatering	8
Parkskötsel och urbana träd	8
Odlingslandskapet och tätortsnära skog	8
Arrendeavtal och nyttjanderättsavtal.....	8
Andra aktörer på kommunal mark.....	8
Skyddsvärda träd på annans mark	9
Bygglov.....	9
Avlopp	9
Strandskydd	9
Nya anläggningar, ledningar och andra grävningsåtgärder	9
Om ett skyddsvärt träd måste tas ner	10
Biodepåer	10
Värdering av träd.....	10
Kompensationsåtgärder	10
Andra dokument	11
Ordlista	11
Framtida arbete	12

Inledning

Svenljunga kommun genomförde tillsammans med 15 andra kommuner ett lokalt naturvårdsprojekt om skyddsvärda träd. Projektet pågick mellan 2011-2014 och finansierades genom statligt bidrag från Naturvårdsverket till kommunal och lokal naturvård (LONA). Bakgrunden till hela projektet är Åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd i kulturlandskapet (Naturvårdsverket rapport 5411).

Syftet med projektet är att sprida kunskap och information om grova trädets värde och behov av skydd och skötsel. Under åren 2011-2013 har Svenljunga kommun, med LONA-medel, inventerat skyddsvärda träd i hela kommunen. Inventeringarna har fokuserats till kulturlandskapet med gårdsmiljöer och betesmarker, längs vägar och på kommunal mark. Ett stort antal skyddsvärda träd finns också i privata trädgårdar, men de har inte ingått i den här inventeringen.

Syftet med rutinen för skyddsvärda träd

Syftet med rutinen är att på kommunal mark föregå med gott exempel och skapa miljöer med en rik biologisk mångfald och goda rekreativmiljöer som är värdefulla för kommunens invånare.

Grova, gamla eller ihåliga träd och även död ved av lövträd har en mycket stor betydelse för fauna och flora. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många sällsynta arters fortlevnad. En del träd kan naturligt inte bli grova eller gamla men har mycket höga naturvärden, dessa kallas "naturvärdes träd" Till dessa hör till exempel lönn och asp, men också sälg för sina blommor eller träd med bär och frukt. Det är också viktigt att i den kommunala verksamheten planera och sköta naturen så att det finns grova och gamla träd även i framtiden, så kallade efterträdare.

Kommunala riktlinjer

Följande kommunala riktlinjer och mål finns att stödjas sig på avseende bevarande av särskilt skyddsvärda träd inom kommunal verksamhet:

- "Miljön är viktig i allt vi gör", ur Svenljunga kommuns miljöpolicy
- "Hänsyn tas till natur- och kulturvärden vid exploatering", ur ÖP 1994
- Nationella miljömål: Ett rikt växt- och djurliv, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Levande skogar.

Träd i miljöbalken

Träd kan vara skyddade enligt lag. Det finns flera olika skyddsformer för träd. Det är viktigt att tänka igenom detta vid åtgärder på eller nära träd. Dispenser från myndighet kan krävas. Mer information finns i rapporten "Skydd av värdefulla träd – en vägledningsguide".

Den kommunala rutinen och trädvårdsplanen för skyddsvärda träd

De lokala rutinerna bör läsas ihop med kommunens trädvårdsplan. Syftet med trädvårdsplanen är att ge information om de särskilt skyddsvärda träd och de skyddsvärda trädmiljöer, som står på kommunens mark. Vilka värden de har och vilka arter och miljöer som är knutna till dem. Planen kommer också att innehålla vilken typ av skötsel som träden behöver och hur vi kan gynna de arter som är knutna till träden.

Vad är ett skyddsvärt träd?

Särskilt skyddsvärda träd är träd som uppfyller minst ett av följande kriterier, oavsett om de lever eller inte:

- : Trädets stam är grövre än tre meter i omkrets (minst en meter i diameter).
- : De är äldre än 140-200 år, beroende på trädslag.
- : De är grova med en väl utvecklad hållighet i stammen.

Efterträdare är träd som kan ta över de grova trädens biologiska funktion när de dör. Efterträdare definieras som träd med en omkrets över 2 meter.

Skyddsvärda trädmiljöer är trädmiljöer som är särskilt viktiga att prioritera inom ramen för bevarandeplanering och vid genomförande av skötselåtgärder; grova och gamla ekar, gårdsmiljöer, parker och kyrkogårdar, alléer och andra vägnära träd samt hamlade träd.

Naturvärdesträd är träd med höga biologiska värden, begreppet används inom FSC-märkningen. Följande kriterier gäller för naturvärdesträd:

- : >200 cm i omkrets.
- : Hamlade träd.
- : Med sällsynta lavar, mossor eller svampar.
- : Blommande träd och buskar.
- : Sälg, rönn, oxel asp, lönn, alm och ask.

Svenljunga kommuns ”Trädprinciper”:

Ett särskilt skyddsvärt träd anses beröras om en åtgärd görs eller planeras göras inom ett område som motsvarar 15 gånger trädets stamdiameter.

Den som är operativt ansvarig för ett projekt eller ärende kontrollerar själv om ett särskilt skyddsvärt träd berörs, både i karta och i fält. I fält kan det även vara bra att vara uppmärksam på om någon av de fem trädmiljöerna (se ordlista) berörs. Den som är ansvarig för ett projekt eller ärende ansvarar för den externa kontakten med den sökande/kunden angående de skyddsvärda träd som berörs.

Den som är operativt ansvarig för ett projekt eller ärende ansvarar att naturvårdshandläggaren blir informerad om särskilt skyddsvärda träd berörs och om det finns oklarheter kring hur dessa värden ska hanteras.

Samråd med naturvårdshandläggaren ska göras när en åtgärd kan beröra särskilt skyddsvärda träd, utpekade skyddsvärda trädmiljöer i trädvårdsplanen eller träd som står i någon av följande skyddsvärda trädmiljöer: gamla och grova ekar, parker, kyrkogårdar, alléer, trädgårdar och gårdsmiljöer samt träd längs Åtran.

I arbetet med skyddsvärda träd är det viktigt att även arbeta med att skydda träd som har potential att bli skyddsvärda i framtiden.

Skyddsvärda träd är alltid ett allmänt intresse

Ett skyddsvärt träd eller skyddsvärd trädmiljö ska alltid vara ett allmänt intresse. Vid intressekonflikt med enskilda intressen ska det tydligt motiveras varför den enskildes intresse i trädet väger tyngre än det allmänna.

När ett annat allmänt intresse står i konflikt med ett skyddsvärt träd eller en skyddsvärd trädmiljö ska man i första hand försöka hitta en lösning där konflikt undviks. Om det inte går ska man utreda hur trädet kan skyddas ändå. En sista lösning är att trädet måste tas ned. En ekonomisk värdering av kostnader för skyddsåtgärderna ska stå i relation till vilka kompensationsåtgärder som kan göras istället, för träd eller trädmiljöer på en annan plats.

Om ett skyddsvärt träd är hotat på något sätt, i någon situation, ska ansträngningar göras för att hitta lösningar som bidrar till att trädet långsiktigt bevaras. Om trädet trots allt inte går att spara opåverkat, ska trädet hanteras så att största möjliga naturvårdsnytta kan uppnås.

Vid avvägning mellan olika allmänna intressen kan värdering och bedömning av olika alternativ behöva göras, för att väga vinster och kostnader mot varandra, se stycke "Värdering av träd".

Var finns de skyddsvärda träden?

De särskilt skyddsvärda träd som är inventerade inom kommunen finns i ett GIS-lager, som även går att se i miljö- och byggkartan. Träden är även inrapporterade till Trädportalen. Naturvårdshandläggaren ansvarar för GIS-lagret. De som ligger på kommunal mark finns också beskriva i den kommunala trädvårdsplanen.

En hel del av träden uppfyller inte de kriterier som gällde för inventeringen av särskilt skyddsvärda träd, men har ändå höga värden och kallas då naturvärdesträd. Det kan till exempel röra sig om en miljö eller naturtyp som istället träffas av kriterierna för skyddsvärda trädmiljöer (se ordlistan).

Ansvarsområden

Naturvårdshandläggare

- : Ge råd till övriga tjänstemän och arbetsledare vid hantering av skyddsvärda träd eller skyddsvärda trädmiljöer.
- : Yttra sig angående träds hantering i externa och interna remisser.

- : Information till allmänheten via hemsida och genom att dela ut broschyrerna samt hålla i utbildningar. Inom kommunens organisation ansvarar naturvårdshandläggaren för att på uppdrag av arbetsledare, chefer eller andra ta fram material eller hålla i utbildningar riktat till kommunens egen personal.
- : Träden i GIS- lagret är uppdaterat och att nya träd läggs in i kartan.
- : Tillsynen över biodepåerna. Skyltar ska vara kvar och se hela ut. Inget övrigt avfall får finnas på platsen.

Gatuchef

- : Personalen har kompetens och utbildning inom skötsel av skyddsvärda träd och skyddsvärda trädmiljöer.
- : Att klagomål på träd och önskemål om nedtagning av träd hanteras enligt denna rutine.

Miljöhandläggare

- : I anmälnings- och tillståndsärenden om möjligt ta hänsyn till skyddsvärda träd och trädmiljöer eller efterträdare i sin handläggning.
- : Informera om skyddsvärda träd till berörda fastighetsägare i handläggning av ärenden, där konflikt med ett skyddsvärt träd kan uppstå.

Planarkitekt

- : Skyddsvärda träd och skyddsvärda trädmiljöer i ett tidigt skede kommer in i planeringsprocessen.
- : Samråda med naturvårdshandläggaren om särskilt skyddsvärda träd eller skyddsvärda trädmiljöer berörs av detaljplan.

Bygglovhandläggare och bygginspektörer

- : Ge information om skyddsvärda träd och försiktighetsåtgärder till fastighetsägare och byggherrar vid beslut om bygglov samt vid byggsamråd i ärenden där konflikt med ett skyddsvärt träd kan uppstå.

Exploateringsingenjörer och utvecklingsingenjörer

- : Träden är med redan från början i planeringen.
- : Inhämta tillräcklig kunskap om hur träden ska hanteras i exploateringsprocessen genom att kontakta naturvårdshandläggaren om träd som kan beröras och hur de kan hanteras i projektet.
- : Vid egna exploateringar ansvara för att exploatören under hela byggskedet tar den hänsyn till träden som har beslutats vid projektets början.
- : I exploateringsavtal kan skyddsåtgärder för träden skrivas in, och ett vite finnas kopplat om detta inte följs.

Skyddsvärda träd på kommunens mark

Detaljplaner

När ett planuppdrag kommer in ska området också inventeras på träd i ett tidigt skede. Träden ska redan från början finnas med i planeringsprocessen. Särskilt skyddsvärda träd, naturvärdesträd och efterträdare markeras med sin skyddsarea på en karta och är en del i planeringsprocessen. Målet i planeringen är att försöka bevara dessa träd och deras miljöer. Vid detaljplanering av områden utan träd ska kommunen om möjligt planera för miljöer där träd planteras, och som i framtiden kan bli skyddsvärda.

Klagomål och önskemål

Klagomål om träd inkommer via en ansökningsblankett till Samhällsbyggnadsnämnden och diarieförs. Till ansökningsblanketten: "Ansökan om nedtagning eller beskärning av träd" finns en trädpolicy kopplad.

Trädet som klagomålet gäller skrivs in i ett Excel-dokument på Y-disken. Arbetsledare för skogslaget gör en första bedömning av trädet och skriver en anteckning i dokumentet. Träd med en akut säkerhetsrisk prioriteras först. Är trädet ett särskilt skyddsvärt träd, naturvärdesträd eller står i en skyddsvärd trädmiljö ska naturvårdshandläggaren och arbetsledare för skogslaget göra platsbesök tillsammans. En avvägning mellan trädets värde och säkerhetsrisken görs av naturvårdshandläggare och arbetsledare. Vid tveksamheter kring om trädet utgör en säkerhetsrisk anlitas en certifierad arborist för att bedöma trädets vitalitet och eventuella åtgärder för att kunna ha kvar trädet men ändå åtgärda säkerhetsrisken.

Endast säkerhetsrisk för egendom eller personskada är godtagbara skäl för att ta ner ett naturvärdesträd, särskilt skyddsvärt träd eller träd i en skyddsvärd trädmiljö på kommunens mark. För att beskära ett träd kan även skydd av trädet räknas som skäl för beskärning.

Naturvårdshandläggaren i samråd med gatuchef, samhällsbyggnadschef eller arbetsledare avgör om ett särskilt skyddsvärt träd, naturvärdesträd eller träd som står i en skyddsvärd trädmiljö ska tas ned.

För övriga träd görs en bedömning:

- : Trädets kondition och värde, riskbedömning av trädets farlighet för allmänhet eller fastighetsägare.
- : Trädets betydelse för området, vilken funktion fyller det?
- : Trädets värde för biologisk mångfald, kulturmiljö, rekreation och stadsbild.
- : Stod trädet där när fastigheten byggdes/köptes?

Övriga träd hanteras av gatuchefen i samråd med arbetsledare för gata eller skog.

Eventuell nedtagning hanteras av gatuchef i samråd med arbetsledare för skogslaget.

Exploatering

Träd beskrivna i kommunens trädvårdsplan och särskilt skyddsvärda träd samt skyddsvärda trädmiljöer ska skyddas. Övriga träd som kan komma i konflikt med ett exploateringsprojekt eller en annan åtgärd ska värderas och bedömas om de ska sparas eller om de kan kompenseras.

Tunga maskiner, containrar eller upplag får aldrig ställas upp eller placeras under eller strax utanför ett skyddsvärt träds krona. Följ råden i broschyren "Skydda träd vid exploatering".

Parkskötsel och urbana träd

De träd som är särskilt skyddsvärda eller står i skyddsvärda trädmiljöer finns beskrivna i den kommunala trädvårdsplanen. Det är viktigt att planen följs samt att personalen har kunskap och förståelse kring trädets skötsel och hur de ska beskäras.

I publika områden är det extra viktigt att tänka på allmänhetens säkerhet. Om det finns oro att ett särskilt skyddsvärt träd utgör en säkerhetsrisk, kan en certifierad arborist bedöma hur trädet mår. Det finns olika åtgärder att göra för att eliminera risken men ändå låta trädet leva kvar. Det kan vara att kronstabilisera, kronreducera eller beskära särskilda grenar. Dessa åtgärder ska utföras av en arborist. Ett annat alternativ kan vara att stänga in trädet eller stänga ute allmänheten.

Odlingslandskapet och tätortsnära skog

Vid skötsel och åtgärder i tätortsnära skog och kulturlandskap som förvaltas av kommunen, men som inte finns upptagna i den kommunala trädvårdsplanen gäller följande: Stora grova och gamla träd bör frihuggas från uppkommande sly. Kör inte med tunga maskiner under kronan eller strax utanför den, ställ heller inga tunga fordon där. Prioriteringar av skötselåtgärder på kommunens mark görs i samråd mellan naturvårdshandläggare, arbetsledare och gatuchof vid årets början.

Arrendeavtal och nyttjanderättsavtal

I arrendeavtal eller nyttjanderättsavtal ska träden på platsen bedömas och värderas i samråd med naturvårdshandläggare. Villkor för träden ska ingå i avtalet. Det ska beskrivas hur marken runt trädet ska skötas och av vem. Kommunen ansvarar alltid för beskärning och eventuell nedtagning av trädet. Om ett träd på sådan mark behöver tas ner får nyttjanderättsägare tåla att delar av träden blir kvar på platsen som biodepå eller högstubbe. Dessa villkor tas fram i samråd med naturvårdshandläggaren och kommunens undertecknare.

Andra aktörer på kommunal mark

När upphandlingar görs eller nya avtal skrivs ska denna rutine följas och bifogas till avtalet.

Skyddsvärda träd på annans mark

Naturvårdshandläggaren ansvarar för information till allmänheten via hemsida och genom att dela ut broschyrerna samt hålla i utbildningar.

Vid alla prövningsärenden utanför detaljplanerat område kontrollerar den som är ansvarig för ärendet, om ett särskilt skyddsvärt träd berörs, i karta eller i fält. Var uppmärksam på om trädet kan ha något skydd enligt lagstiftningen – se "Skydd av värdefulla träd" - en vägledningsguide.

Om ett särskilt skyddsvärt träd står på fastigheten ska broschyren "Äger du ett gammalt träd" delas ut till fastighetsägaren av ansvarig handläggare. Om ett särskilt skyddsvärt träd eller en skyddsvärd trädmiljö berörs och det finns oklarheter om hur man ska hantera dess värden kontaktas naturvårdshandläggare som hjälper till med bedömning.

Bygglov

Vid bygglovärenden gällande nybyggnation utanför detaljplanerat område ska alltid naturvårdshandläggaren granska ansökningarna. Finns det skyddsvärda träd eller möjliga efterträdare som kan komma att beröras ska den sökande informeras om trädets värden och möjligheter till skyddsåtgärder vid byggnation eller möjlighet till att ändra utformning eller placering. För detta ansvarar bygglovshandläggare.

Avlopp

Vid avloppsärenden ska träd beaktas så att de inte riskerar att stå för nära avloppsanläggningen och därmed tvingas tas ned. Miljöhandläggare ger fastighetsägarna information om trädets värden samtidigt som de ger råd om en placering av avloppet som inte riskerar att skapa en konflikt mellan trädet och avloppsanläggningen. Tänk på att trädets rötter gärna vill växa in i avloppsanläggningen.

Strandskydd

Vid en ansökan om strandskyddsdispens görs en kontroll om skyddsvärda träd eller skyddsvärd trädmiljö berörs, både i miljökartan och vid ett fältbesök. Strandskyddet syftar att långsiktigt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten och detta kan gälla även särskilt skyddsvärda träd.

Vid strandskyddstillsyn granskas om skyddsvärda träd eller trädmiljöer tagits ned inom strandskydd. Det kan vara ett brott mot miljöbalken.

Nya anläggningar, ledningar och andra grävningstätigheter

Vid placering av nya anläggningar, ledningar och andra grävningstätigheter bör generellt följande rekommendationer följas:

- : Lämpligt skyddsavstånd då särskilt skyddsvärda träd berörs är 15 gånger stammens diameter.
- : Om detta inte är möjligt tillämpas skyddsavstånd om minst 2 meter utanför kronan.

- : Mer information finns i broschyren "Skydda träd vid arbeten", som finns på naturvårdshandläggarens kontor. Vid oklarheter om lämpliga skyddsavstånd ska samråd ske med naturvårdshandläggare.

Om ett skyddsvärt träd måste tas ner

Naturvårdshandläggaren i samråd med gatuchef, samhällsbyggnadschef eller arbetsledare avgör om ett träd ska tas ned.

När träd ska tas ned i urban miljö är det viktigt att informera allmänheten. Detta kan ske på många olika sätt men det allra enklaste är att på trädet i fråga sätta upp en lapp med information om att trädet kommer tas ned och skriva ut namn och telefonnummer dit man kan vända sig om man har frågor. Är det stora och viktiga träd, eller ett stort antal träd, som många har en relation till kan det vara bra att informera lokalpressen om varför träden tas ned och vilka kompensationsåtgärder som kommer att utföras.

Om ett särskilt skyddsvärt träd trots noggrant övervägande, och bedömning av säkerheten gjorts av arborist, ändå behöver tas ned ska veden och grenarna tas om hand på bästa sätt. Läs i trädvårdsplanen hur ved kan tas om.

När ett särskilt skyddsvärt träd tas ned ska det istället utföras en kompensationsåtgärd. Det kan vara att röja kring träd som hotas av igenväxning eller plantera ett nytt träd. Det är den som äger marken som har ansvaret att utföra en kompensationsåtgärd. Lämplig åtgärd bestäms i samråd med naturvårdshandläggaren.

Mer info om biodepåer och andra användningsområden av skyddsvärda träd finns i trädvårdsplanen.

Biodepåer

Följande biodepåer finns i Svenljunga kommun:

- : Hembygdsparken i Svenljunga centralort
- : Stinsens åker i Strömsfors

Värdering av träd

Värdering av träd kan göras t.ex. inför exploatering. En värdering behöver inte alltid vara en ekonomisk värdering av virkespriset. Ett skyddsvärt träd kan ha värden som ekosystemtjänster (t.ex. skugga och insynsskydd), kulturella värden, estetiska värden etc. För att räkna ut värdet av trädet finns flera olika modeller framtagna. Kontakta naturvårdshandläggaren för mer information.

Kompensationsåtgärder

Det är alltid bra att ersätta trädet med ett nytt på samma eller annan lämplig plats. En annan åtgärd kan vara att röja kring ett eller flera träd som hotas av igenväxning eller beskuggning. Verksamhetsutövaren ansvarar att utföra en kompensationsåtgärd. Detta kan skrivas in i avtalet.

Vid plantering av ett eller flera nya träd är det viktigt att tänka på vilken planta som väljs. Plantera helst en klon av de träd som finns på platsen eller ett träd av samma trädslag och en sort som kommer från Sverige. Man kan få problem i framtiden om man i

.....

huvudsak planterar kortlivade träd, så som körsbär och hägg. Man behöver också satsa på lönnar och bokar mm som lever flera hundra år.

Andra dokument

Trädvårdsplanen: Beskriver skötselbehov av kommunens egna skyddsvärda träd samt skyddsvärda trädmiljöer. Samt ger råd och anvisningar kring hantering av träd i kommunala sammanhang. Av Svenljunga kommun

Trädfällningspolicy: Policy för nedtagning eller beskärning av träd på kommunal mark

Broschyr till allmänheten: "Varför är vissa träd mer värdefulla än andra"? av projektet "Värna Skyddsvärda träd"

Höjer, O. & Hultengren, S. 2004. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd i kulturkandskapet. Naturvårdsverket. Rapport 5411.

Broschyr till markägare: Äger du ett gammalt träd? Av projektet "Värna Skyddsvärda träd"

"Skydd av värdefulla träd – en vägledningsguide" en sammanställning över olika lagar och skydd som berör träd, av projektet "Värna skyddsvärda träd"

Broschyr "Skydda träd vid arbeten", Länsstyrelsen

"Ekonomisk värdering av urbana träd", Rapport 2013:13, ISSN 1654-5427, ISBN 978-91-87117-44-2, Alnarp 2013

Ordlista

Biodepå

En plats där man lämnat stockar eller ris för naturvårdsändamål. Se Trädvårdsplanen för mer information.

Kulturlandskap

Landskap som skapats och formats av människan. Dock avses inte mark som brukas för odling av barrträd i detta sammanhang, då träden här sällan är över 140 år.

Högstubbar

Ett träd där kronan är nedtagen, men stammen har stående lämnats kvar för naturvårdsändamål.

Rödlistad art

En art som finns upptagen i artdatabankens lista över hotade arter. Den så kallade "rödlistan". I den här listan har arterna också en klassning beroende på hur nära utrotning de är.

Signalart

Art som indikerar miljöer med höga naturvärden.

Certifierad arborist

Den arborist som Svenljunga kommun anlitar för bedömning och hantering av skyddsvärda träd eller skyddsvärda trädmiljöer ska ha en yrkesutbildning eller som är certifierade enligt E.A.C. (European arboristculture council) eller I.S.A. (International society of arboriculture). Kommunen ska alltid ta referens på den arborist man vill anlita.

Framtida arbete

Rutin för utbildning av de som sköter områden med skyddsvärda träd eller skyddsvärda trädmiljöer.

Ta fram policy för hur olovlig nedtagning av träd på kommunens mark ska hanteras.

Ta fram modell för värdering av träd. Exempel är Johan Östbergs vid SLU.